Smijem li i zašto je dobro pohraniti svoj rad u repozitorij? Autorsko-pravna pitanja i otvorena znanost

Macan, Bojan; Melinščak Zlodi, Iva

Conference presentation / Izlaganje na skupu

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:131:422147

Rights / Prava: Attribution 4.0 International/Imenovanje 4.0 međunarodna

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-16**

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
University of Zagreb
Faculty of Humanities
and Social Sciences

Repository / Repozitorij:

ODRAZ - open repository of the University of Zagreb
Faculty of Humanities and Social Sciences

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

CC BY

UTORKOM O OTVORENOJ ZNANOSTI

Odjel za informacijske znanosti

PODNE MANJE KVARAT

Smijem li i zašto je dobro pohraniti svoj rad u repozitorij??

Autorskopravna pitanja i otvorena znanost

dr. sc. Bojan Macan
OpenAIRE NOAD; EOSC promotor
Institut Ruđer Bošković
Centar za znanstvene informacije
e-mail: bmacan@irb.hr

Iva Melinščak Zlodi
Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
Knjižnica
e-mail: imelinsc@ffzg.hr

NIKOS

OpenAIRE ADVANCE

Otvoreni pristup

Otvoreni pristup (eng. Open Access, OA)
je slobodan, besplatan i neometan mrežni pristup
digitalnim znanstvenim informacijama
koji omogućava
čitanje, pohranjivanje, distribuciju, pretraživanje, dohvaćanje, indeksiranje
i/ili drugo zakonito korištenje.
Slobodan u ovom kontekstu znači trajno slobodan
od bilo kakvih ograničenja i postavljanja uvjeta
za pristup i korištenje.

Hrvatska deklaracija o otvorenom pristupu (2012.)

Creative Commons licencije

- Prednosti CC licencija
  - jednostavan i jednoznačan način koji omogućuje autorima/nositeljima prava da iskažu na koje načine ostali mogu i smiju koristiti njihovo djelo
  - omogućuju autoru da unaprijed odobri načine korištenja koji izlaze iz okvira iznimki koje predviđaju zakoni o autorskom pravu ("sadržajnih ograničenja autorskog prava")
  - međunarodno valjane
  - omogućuju neometani razvoj znanosti i primjenu znanstvenih dostignuća
- Najnovija verzija: 4.0 International / Međunarodna
  - 2013. (hrvatski prijevod 2017.)
  - osmišljena tako da je valjana u svim nacionalnim zakonodavstvima, nije potrebna lokalizacija osim prijevoda

Osnovni uvjeti:

- **Attribution (BY)** - ostali moraju navesti izvor/ime autora
- **ShareAlike (SA)** - ostali mogu umnožiti, distribuirati, prikazati, izvesti, i prerađivati vaše djelo, sve dok prerađeno djelo dijele pod istim uvjetima
- **NonCommercial (NC)** - ostali mogu umnožiti, distribuirati, prikazati, izvesti, te (ukoliko niste odabrali ND) prerađivati i koristiti vaše djelo za bilo koju svrhu koja nije komercijalna ("Nekomercijalno znači korištenje koje nema primarnu svrhu ili nije usmjereno na stjecanje komercijalne koristi ili novčane naknade.")
- **NoDerivatives (ND)** - ostali mogu umnožiti, distribuirati, prikazati i izvesti samo izvorne primjerke vašeg djela

6 licencija

- https://creativecommons.org/licenses/?lang=hr

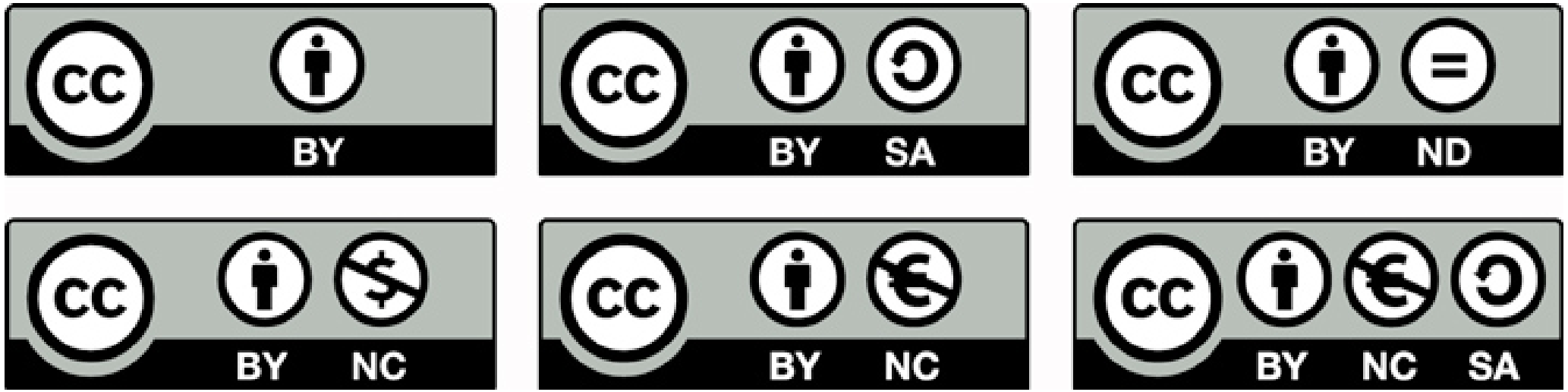

- Dodatni alati:
  - CC0 “No Rights Reserved”

  - Public Domain Mark "No Known Copyright"

Autorsko-pravna pitanja i repozitoriji

- Tko smije pohranjivati?
- Koje vrste građe? (članci u časopisima, knjige i poglavlja, radovi u zbornicima, ostala građa…)
- Koje verzije radova i uz koje uvjete?
- Gdje pronaći sve potrebne informacije?

Verzije rada – predrecenzijska verzija rukopisa

- engl. *preprint*; *submitted manuscript*
- verzija rukopisa koja je inicijalno poslana izdavaču na razmatranje za objavljivanje
- sadržajno se potencijalno razlikuje od rukopisa prihvaćenog za objavljivanje i/ili objavljenog PDF-a rada jer u nju nisu ugrađene izmjene koje su recenzenti tražili od autora tijekom recenzijskog postupka

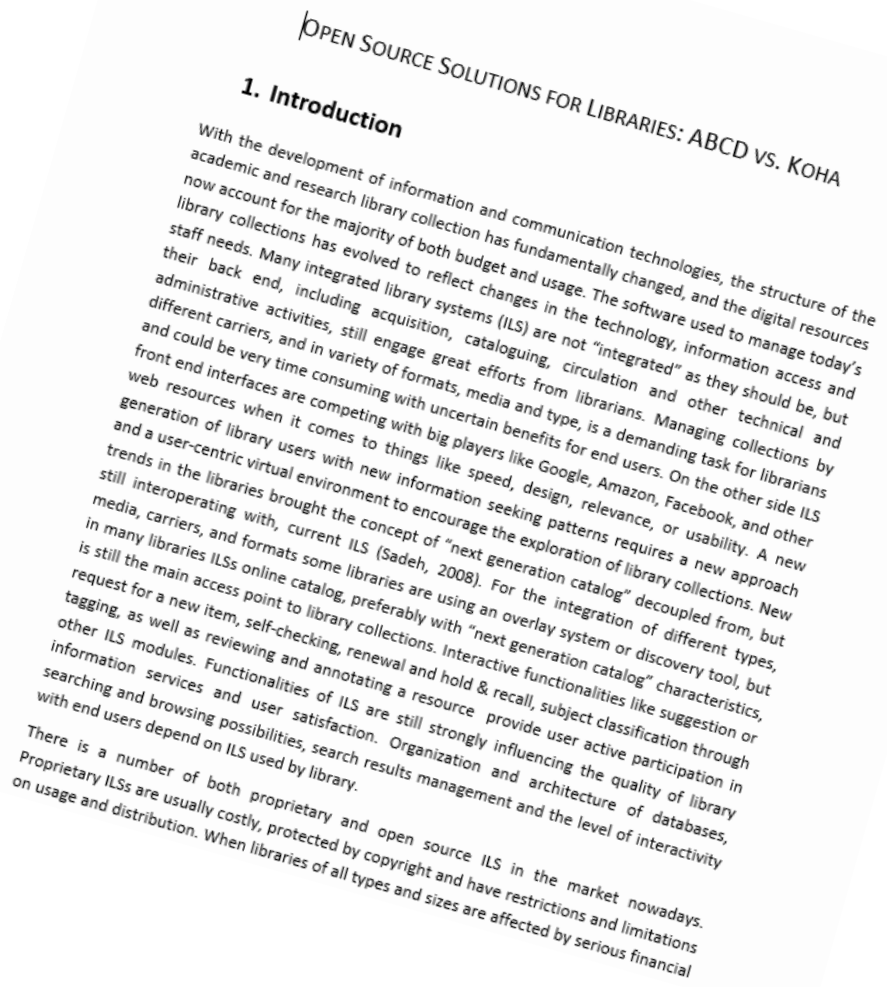

OPEN SOURCE SOLUTIONS FOR LIBRARIES: ABCD VS. KOHA

1. Introduction

With the development of information and communication technologies, the structure of the academic and research library collection has fundamentally changed, and the digital resources now account for the majority of both budget and usage. The software used to manage today's library collections has evolved to reflect changes in the technology, information access and staff needs. Many integrated library systems (ILS) are not "integrated" as they should be, but their back end, including acquisition, cataloguing, circulation and other technical and administrative activities, still engage great efforts from librarians. Managing collections by different carriers, and in variety of formats, media and type, is a demanding task for librarians and could be very time consuming with uncertain benefits for end users. On the other side ILS front end interfaces are competing with big players like Google, Amazon, Facebook, and other web resources when it comes to things like speed, design, relevance, or usability. A new generation of library users with new information seeking patterns requires a new approach and a user-centric virtual environment to encourage the exploration of library collections. New trends in the libraries brought the concept of "next generation catalog" decoupled from, but still interoperating with, current ILS (Sadeh, 2008). For the integration of different types, media, carriers, and formats some libraries are using an overlay system or discovery tool, but in many libraries ILSs online catalog, preferably with "next generation catalog" characteristics, is still the main access point to library collections. Interactive functionalities like suggestion or request for a new item, self-checking, renewal and hold & recall, subject classification through tagging, as well as reviewing and annotating a resource provide user active participation in other ILS modules. Functionalities of ILS are still strongly influencing the quality of library information services and user satisfaction. Organization and architecture of databases, searching and browsing possibilities, search results management and the level of interactivity with end users depend on ILS used by library.

There is a number of both proprietary and open source ILS in the market nowadays. Proprietary ILSs are usually costly, protected by copyright and have restrictions and limitations on usage and distribution. When libraries of all types and sizes are affected by serious financial

Verzije rada – verzija rukopisa prihvaćena za objavljivanje

- engl. postprint; author accepted manuscript (AAM)
- verzija rukopisa koja je prošla recenzijski postupak te je prihvaćena za objavljivanje
- sadržajno je identičan objavljenom PDF-u rada, a od njega se razlikuje jedino grafički (prijelom rukopisa prihvaćenog za objavljivanje radi sam autor, dok prijelom objavljenog PDF-a rada radi izdavač)
- primjer 1; primjer 2; primjer 3

Macan, B., Fernández, G. V. and Stojanovski, J. (2013), "Open source solutions for libraries: ABCD vs Koha", *Program: electronic library and information systems*, Vol. 47 No. 2, pp.136-154.

Open Source Solutions for Libraries: ABCD vs. Koha

Bojan Macan, Ruđer Bošković Institute, Library, Bijenička cesta 54, 10000 Zagreb, Croatia, e-mail: bmacan@irb.hr
Gladys Vanesa Fernández, Instituto Nacional de Investigación y Desarrollo Pesquero (INIDEP), Mar del Plata, Argentina; Universidad Nacional de Mar del Plata, Facultad de Humanidades, Departamento de Documentación, Mar del Plata, Argentina
Jadranka Stojanovski, Ruđer Bošković Institute, Library, Bijenička cesta 54, 10000 Zagreb, Croatia; University of Zadar, Department of information science, 23000 Zadar, Croatia

Structured Abstract:

Purpose - The purpose of this study is to present an overview of the two open source (OS) integrated library systems (ILS) – Koha and ABCD (ISIS family), to compare their "next-generation library catalog" functionalities, and to give comparison of other important features available through ILS modules.

Design/methodology/approach - Two open source ILSs, Koha and ABCD, were compared in-depth according to their functionalities and characteristics. A checklist was created for each module: acquisition, cataloging, serials, patron management and circulation, reports and statistics, and administration. For an online catalog module, a separate checklist with "new generation catalog" characteristics was created. Authors also defined an additional set of criteria which could influence the decision process and selection of appropriate ILS like funding, metadata schema, preferred ILS functionalities, provided support, and the role of the IT department, and computer and network infrastructure in the library.

Findings - Evaluation of ILSs reveals that Koha has more functionalities than ABCD, especially those connected with the "next generation library catalog". If library is using UNIMARC or MARC21 format for bibliographic description and has a good IT support, Koha is an open source ILS with wide community which has to be considered for implementation. ABCD has great metasearch possibilities and is worth to be considered for libraries using other or no metadata schemas or without IT support.

Research limitations/implications – The research was limited to two research libraries and their praxis and experiences. Further analysis can include other open source ILSs.

Practical implications – This study can help libraries preparing to migrate to open source ILS to choose an appropriate ILS.

Originality/value – This is the first comprehensive study conducted on Koha and ABCD comparing all modules in details.

Keywords: integrated library system, ILS, open source software, ABCD, Koha

Verzije rada – objavljena/završna verzija rada

- tzv. izdavačeva verzija rada, izdavačev PDF
- engl. version of record (VoR), published PDF etc.
- završna, službeno objavljena verzija rada (najčešće u PDF formatu)
- sadržajno je identična rukopisu prihvaćenom za objavljivanje, no od njega se razlikuje vizualno jer prijelom objavljenog PDF-a rada izrađuje sam izdavač (sadrži logo izdavača, grafički prijelom i sl.)
- objavljena verzija rada se najčešće ne smije pohraniti u institucijski repozitorij u otvorenom pristupu, osim ako to izdavač ne dozvoljava i/ili rad nije objavljen pod nekom od Creative Commons licencija.

PROG
47,2

The current issue and full text archive of this journal is available at
www.emeraldinsight.com/0033-0337.htm

136

Received 19 April 2012
Revised 5 July 2012
17 September 2012
Accepted 18 September 2012

Open source solutions for libraries: ABCD vs Koha

Bojan Macan
Library, Ruđer Bošković Institute, Zagreb, Croatia
Gladys Vanesa Fernández
Biblioteca, Instituto Nacional de Investigación y Desarrollo Pesquero (INIDEP), Mar del Plata, Argentina, and Departamento de Documentación, Universidad Nacional de Mar del Plata, Mar del Plata, Argentina, and
Jadranka Stojanovski
Library, Ruđer Bošković Institute, Zagreb, Croatia, and Department of Information Science, University of Zadar, Zadar, Croatia

Abstract
Purpose – The purpose of this study is to present an overview of the two open source (OS) integrated library systems (ILS) – Koha and ABCD (ISIS family), to compare their "next-generation library catalog" functionalities, and to give comparison of other important features available through ILS modules.
Design/methodology/approach – Two open source ILSs, Koha and ABCD, were compared in-depth according to their functionalities and characteristics. A checklist was created for each module: acquisition, cataloging, serials, patron management and circulation, reports and statistics, and administration. For an online catalog module, a separate checklist with "new generation catalog" characteristics was created. The authors also defined an additional set of criteria which could influence the decision process and selection of appropriate ILS like funding, metadata schema, preferred ILS functionalities, provided support, and the role of the IT department, and computer and network infrastructure in the library.
Findings – Evaluation of ILSs reveals that Koha has more functionalities than ABCD, especially those connected with the "next generation library catalog". If a library is using UNIMARC or MARC21 format for bibliographic description and has a good IT support, Koha is an open source ILS with a wide community which has to be considered for implementation. ABCD has great metasearch possibilities and is worth considering by libraries using other or no metadata schemas or without IT support.
Research limitations/implications – The research was limited to two research libraries and their praxis and experiences. Further analysis can include other open source ILSs.
Practical implications – This study can help libraries preparing to migrate to open source ILS to choose an appropriate one.
Originality/value – This is the first comprehensive study conducted on Koha and ABCD comparing all modules in detail.

Keywords Integrated library system, Open source software, Koha, Libraries, Library systems
Paper type Research paper

1. Introduction

Emerald

Program: electronic library and information systems
Vol. 47 No. 2, 2013

Koja prava sam zadržao objavljivanjem članka u časopisu?

- provjerite što piše u ugovoru s izdavačem koji je potpisao autor za korespodenciju
- provjerite kakva je politika izdavača o samoarhiviranju i stavljanju rada u otvoreni pristup na Sherpa/RoMEO portalu
- proučite politiku izdavača (pojedini časopisi nekog časopisa mogu imati zasebnu politiku)
  - npr. Elsevier: https://www.elsevier.com/about/company-information/policies#accepted-author-manuscript
  - Springer: http://www.springer.com/gp/open-access/authors-rights/self-archiving-policy/2124
  - Više informacija u izvještaju: Open Access: An Analysis of Publisher Copyright and Licensing Policies in Europe, 2020

Izdavač	Embargo periodi (vremenski periodi odgode OA)
Springer Nature	Nature: 6 mjeseci Palgrave Macmillan & Springer: 12 mjeseci
Elsevier	6-36 mjeseci
Taylor & Francis	0-18 mjeseci
Wiley	12 mjeseci za STM 24 mjeseca za SSH postoje iznimke za pojedine časopise koje izdaju društva
Sage	0 mjeseci s varijacijama u pojedinim slučajevima
De Gruyter	12 mjeseci
Inderscience Publishers	6 mjeseci za završnu verziju rada (VoR) kada to zahtijeva financijer 12 mjeseci za završnu verziju rukopisa (AAM)
Cambridge University Press	6 mjeseci za STM 0 mjeseci za SSH (neki časopisi imaju liberalnije politike)
Oxford University Press	12 mjeseci za medicinske i znanstvene 24 mjeseca za akademske, 'trade' i ostale pojedini naslovi variraju
Emerald	nema embarga

Izvor: SPARC Europe:Open Access: An Analysis of Publisher Copyright and Licensing Policies in Europe, 2020

URL: http://doi.org/10.5281/zenodo.4046624

Sherpa Romeo

About | Search | Statistics | Help | Support Us | Contact | Admin

Learned Publishing

Publication Information

Publisher Policy

Open Access pathways permitted by this journal's policy are listed below by article version. Click on a pathway for a more detailed view.

Published Version
[pathway a]
£ None CC BY PMC
Any Website, Journal Website, +3
+

Published Version
[pathway b]
£ None CC BY-NC-ND PMC
Any Website, Journal Website, +3
+

Accepted Version
24m
Institutional Repository, PMC, arXiv, +5
+

Submitted Version
None
Institutional Repository, PMC, arXiv, +5
+

Plan S

- skupina tijela koja financiraju znanstvena istraživanja, Europska komisija i Science Europe

CILJ: nakon 1.1.2021. sve znanstvene publikacije temeljene na rezultatima istraživanja koja su financirana sredstvima financijera koji podržavaju Plan S trebaju biti dostupna u otvorenom pristupu

Više o Planu S i njegovim principima pročitajte na stranicama CoalitionS!

Plan S – načini ostvarivanja OA

- objavljivanje radova u OA časopisima ili OA platformama (bez plaćanja troškova objavljivanja)
- objavljivanje radova u OA časopisima ili OA platformama uz plaćanje troškova objavljivanja s projekata financijera koji podržavaju Plan S
- pohranjivanje završne verzije rukopisa prihvaćenog za objavljivanje ili službenog PDF-a rada u Plan S kompatibilan digitalni repozitorij
  - odmah OA (bez embarga)
  - pohranjena verzija rada mora biti dostupna pod CC-BY licencijom
- u prijelaznom razdoblju će biti moguće objavljivati i u hibridnim časopisima koji će u određenom razdoblju prijeći u potpuno OA časopis

Gdje pohraniti radove u otvorenom pristupu?

CROSBI
Hrvatska znanstvena bibliografija

zenodo

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

FULIR
FULL-text Institutional Repository
Ruđer Bošković Institute

Digitalni repozitoriji na infrastrukturi DABRA

- 145 digitalnih repozitorija na centralno razvijenoj infrastrukturi za uspostavu digitalnih repozitorija - DABAR
- samoarhiviranje ili centralno pohranjivanje administratora repozitorija (ovisno o odabranim postavkama repozitorija)
- vrsta građe koju je moguće pohranjivati u repozitorije (ovisno o odabranim postavkama):
  - ocjenske radove (trenutno velika većina zapisa pohranjenih u DABAR)
  - radove u časopisima
  - radove objavljene u zbornicima skupova
  - poglavlja u knjigama
  - knjige
  - priloge sa sudjelovanja na skupovima
  - obrazovne sadržaje
  - skupove podataka
  - slikovnu, audio i audio-video građu

Pohranjivanje ostalih vrsta radova

- Najčešće: radovi u zbornicima, poglavlja u knjigama
- Ako je rad objavljen pod CC licencijom - ovisno o uvjetima licencije
- Neki izdavači knjiga i zbornika imaju definirane politike pohrane i za knjige (rijetki) – takve se politike mogu razlikovati od politika istih izdavača za časopise
- Ako autori nisu potpisali ugovor/izjavu o objavi i prenošenju prava na izdavača, i dalje su nositelji svih prava i mogu sami odlučivati o pohrani i diseminaciji svojih radova

Pohrana u repozitorij od strane knjižničara?

- Ako je rad objavljen pod CC licencijom – DA
- Ako imamo dopuštenje autora – DA
- Ako je rad objavljen u otvorenom pristupu, ali bez CC licencije - ?

- Važno je u repozitoriju zabilježiti:
  - Licenciju
  - Verziju i status rada
  - DOI ili drugu poveznicu na izvorno mjesto objave
  - Dodatne informacije koje može zahtijevati izdavač
  - Vremenski embargo, ako ga izdavač zahtijeva
  - Omogućiti slanje zahtjeva za radove s ograničenim pristupom

Primjer - poglavlje

Pretraži | ovaj repozitorij

ZNANSTVENI RAD - POGLAVLJE U KNJIZI

9 25 Kontakt

Vrsta sadržaja: text
Jezik sadržaja datoteke: eng
Pravo pristupa: openAccess
Uvjeti korištenja:
http://rightsstatements.org/vocab/In
Verzija rada: info:eu-repo/semantics/acceptedVersion
Datum isteka embarga:
01.10.2020.

"Refugee Crisis" in the Southeastern European Countries:
The Rise and Fall of the Balkan Corridor

Migration Crises / Menjívar, Cecilia; Ruiz, Marie; Ness, Immanuel (ur.).
New York: Oxford University Press, 2019. str. 367-388.
https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780190856908.013.29

Zuparić-Iljić, Drago; Valenta, Marko

Preuzmi
PDF 651.56 KB

Citiranost: Crossref (1), Scopus (--)

Citirajte ovaj rad

Za citiranje koristite ovu mrežnu adresu: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:131:713408

http://en.hdyo.org/you/questions